

به نام خداوند جان آفرین

نگاهی به سلسله‌های تاریخی ایران (از آغاز تا سقوط پهلوی)

مؤلف: علی رزاقی‌شانی

انتشارات لوتوس

سرشناسه : رزاقی‌شانی، علی، ۱۳۵۱-
 عنوان و نام پدیدآور : نگاهی به سلسله‌های تاریخی ایران (از آغاز تا سقوط پهلوی) / علی رزاقی‌شانی.
 مشخصات نشر : تهران: لوتوس، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری : ۱۶۶ ص.: مصور
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۹۴-۶-۵
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 موضوع : ایران - تاریخ
 رده‌بندی کنگره : DSR ۱۰۹/۸۴ن ۱۳۸۹
 رده‌بندی دبیری : ۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۸۴۷۳۸۱۲

انتشارات لوتوس

تلفن: ۰۹۱۶۲۲۶۳۲۰۳ - ۷۷۶۲۷۵۸

entesharat_lotus@yahoo.com

نگاهی به سلسله‌های تاریخی ایران

(از آغاز تا سقوط پهلوی)

مؤلف: علی رزاقی‌شانی

صفحه‌آرا زرنگاران مهرخاکی ○ طراح جلد امیریارشار عبدالله‌زاده

لینوگرافی صدف ○ چاپخانه مرادی ○ صحافی مرادی

نوبت چاپ نخست ۱۳۹۰ ○ شمارگان ۱۵۰۰ نسخه

قیمت ۳۸۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۹۴-۶-۵

فهرست

پیش‌گفتار ۷

بخش اول: تاریخ ایران از آغاز تا قبل از ورود اسلام به ایران

فصل اول: ساکنان اولیه‌ی سرزمین ما	۱۱
آریایی‌ها	۱۲
۱. سکونت‌گاه اولیه‌ی اقوام آریایی	۱۳
۲. مهاجرت آریایی‌ها به فلات ایران	۱۳
۳. ورود آریایی‌ها به ایران	۱۴
فصل دوم: مادها	۱۶
فصل سوم: هخامنشیان	۲۰
فصل چهارم: سلوکیان	۲۸
فصل پنجم: اشکانیان (پارت‌ها)	۳۲
فصل ششم: ساسانیان	۴۳

بخش دوم: از ورود اسلام به ایران تا سقوط بهلولی

ایران در قرن‌های اول و دوم هجری قمری	۵۸
فصل اول: طاهریان	۵۹
فصل دوم: صفاریان	۶۳
فصل سوم: علویان طبرستان	۶۹
فصل چهارم: زیاریان	۷۲
فصل پنجم: آل بویه	۷۶
فصل ششم: سامانیان	۸۰
فصل هفتم: غزنویان	۸۵

۹۱	فصل هشتم: سلجوقیان
۹۹	فصل نهم: اتابکان
۹۹	الف - اتابکان آذربایجان (ایلدگزیان)
۱۰۰	ب - اتابکان فارس (سلغریان)
۱۰۱	پ - اتابکان یزد
۱۰۲	ت - اتابکان لرستان
۱۰۳	قراختاییان کرمان (قُتلغ خانیّه)
۱۰۵	فصل دهم: خوارزمشاهیان
۱۰۹	فصل یازدهم: مغولان
۱۱۲	فصل دوازدهم: ایلخانان
۱۱۹	فصل سیزدهم: حکومت‌های محلی
۱۲۰	الف - آل کُرت
۱۲۱	ب - آل اینجو
۱۲۱	پ - آل مظفر
۱۲۲	ت - سریداران
۱۲۳	ث - آل چوپان
۱۲۳	ج - آل جلایر
۱۲۵	فصل چهاردهم: تیموریان (گورکانیان)
۱۳۰	فصل پانزدهم: ترکمانان
۱۳۱	الف - قراقویونلو
۱۳۲	ب - آق‌قویونلو
۱۳۶	فصل شانزدهم: صفویان
۱۴۲	فصل هفدهم: افشاریان
۱۴۶	فصل هجدهم: زندیان
۱۵۱	فصل نوزدهم: قاجاریان
۱۵۷	فصل بیستم: پهلوی
۱۶۰	مشخصات سلسله‌های حکومتی در ایران
۱۶۱	پیوست
۱۶۱	۱- عکس‌ها
۱۶۲	۲- نقشه‌ها
۱۶۳	۳- نمودارها
۱۶۵	کتاب‌نما

«أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ...» (روم، ۹)

آیا در زمین نگردیده‌اند تا ببینند فرجام کسانی که پیش از آنان بودند، چگونه بوده است؟

پیش گفتار

ایران در طول تاریخ فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذاشته است و سلسله‌ها و حکومت‌های زیادی در ایران قدرت را به دست گرفته‌اند؛ بعضی از این حکومت‌ها در اوج قدرت و عظمت و صلابت بودند و یک امپراتوری را تشکیل دادند و باعث سرافرازی ایران شدند و برخی دیگر از این حکومت‌ها، در نهایت ضعف و خواری بودند و ایران را به نابودی و تجریه کشاندند و لگه‌ی ننگی در تاریخ ایران گردیده‌اند.

ایران کشوری است که بعد از دوران امپراتوری، هرگاه خوابت قد علم کند و تنومند گردد، هر بار دچار هجوم‌های ویرانگر گردید و قامتش حمیده گشت و هرگز نتوانست آن عظمت و سربلندی گذشته‌ی خود را به دست آورد زیرا حکام خودسر و زمام‌داران زورگو با سوء مدیریت، بی‌کفایتی و عیاشی‌های خود بارها نواحی مختلف ایران را به ورطه‌ی «قاعاً صفصفاً» و نابودی کشاندند و بارها مردم ایران را یا خود قتل عام کردند و یا در معرض قتل عام بیگانگان قرار دادند.

با این حال، ایران با تمام جراحاتی که از داخل و خارج بر پیکر او در طول تاریخ وارد آمده و با تمام بی‌مهری‌ها و خیانت‌هایی که در حق او و مردمش روا گردیده،

هم‌چنان پابرجا و استوار است و مردمش به افتخاراتی که زمام‌داران لایق و باتدبیر برای ایران کسب کرده‌اند می‌نازند و بر خود می‌بالند که ایرانی‌اند.

هدف از تألیف این کتاب آن بود که خوانندگان محترم، به‌ویژه دانش‌آموزان گرامی به‌صورت ساده و خیلی مختصر با تاریخ ایران آشنا گردند و آنانی که به دلیل کمبود وقت، فرصت کافی برای مطالعه‌ی کتاب‌های تاریخی مفصل و مستقل را ندارند، با مطالعه‌ی این نوشتار، با تاریخ ایران به‌طور اجمالی آشنا شوند و ما در این آشنایی و یادگیری آسان‌تر، نقش کوچکی ایفا کرده باشیم.

شیوه‌ی تدوین این اثر به این شکل بود که کتاب به دو بخش و هر بخش به چندین فصل تقسیم گردیده و در هر فصل، موارد زیر مطرح شده است:

۱. نام سلسله و تاریخ سلطنت آن؛
۲. عکس مؤسس یا عکسی که نماد یا مربوط به آن سلسله باشد؛
۳. نقشه‌ی مربوط به قلمرو سلسله‌ی مورد نظر؛
۴. چگونگی پیدایش هر سلسله؛
۵. اسامی پادشاهان هر سلسله و شرح مختصر زندگی آن‌ها؛
۶. چگونگی انقراض (زوال)؛
۷. نمودار نسب نامه‌ی برخی از سلسله‌ها.

از خانم سیده زهرا میرحسینی مطلق و جناب رحیم شاکرطوری که با مطالعه‌ی این اثر، نکات ارزشمندی را یادآوری کردند و همه‌ی کسانی از جمله جناب منوچهر علی‌پور که در چاپ این کتاب نقش داشته‌اند، صمیمانه سپاسگزارم. به امید سرافرازی و رسیدن ایران و ایرانی به جایگاه شایسته‌ی خود در جهان.

والحمد لله أولاً و آخراً

علی رزاقی‌شانی